

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Partidul național românesc.

De multe-ori vor fi auzit frații noștri dela sate numele ce l-am pus în fruntea acestor șiruri. Acum se zice că partidul național a făcut cutare lucru mare și bun; acum că cutare om s'a lăpădat și se dușmănește cu partidul național; acum că partidul național are cutare gazetă, ear' pe alta nu o privește de a lui, și multe de acestea.

Nu va fi așadară lucru de prisos, că să lămurim odată pe graiul țerănesc: ce este acest partid național, cine îl alcătuește, cine face parte dintr'însul și ce voește el. Lămurirea aceasta cu atât mai folositoare va fi, după-ce vom ține în vedere, că și foaia aceasta, menită să slujască și să folosească mai ales fraților noștri săteni, tot partidul național a pornit-o, pentru-că el privește în fiecare Român, care ține la neamul, limba și legea românească, un mēdular, o parte din trupul seu.

Ce înțelegem așadară sub: partid național românesc?

A spus un învățat din vremile trecute, că tu omule numai atâtea drepturi ai în lume, câte știi să-ți **iei** și să-ți **păstrezi**. Mare adevăr a grăit acel învățat. Dar' dela sine numai vorbele le-a dat, în care a îmbrăcat adevărul, căci adevărul însuși cunoscut este oamenilor de când e lumea. Și în limba noastră avem mai multe zicătoare sau proverbe, care tot același

lucru îl spun. Așa este de pildă și acesta: Copilul care nu plânge, nu sugă. Ear' la cărțile sfinte se ăice: Cere și ți-se va da; bate și ți-se va deschide, ceea-ce tot atâtea însemnează, că nimica nu capeți de-a gata, ci trebuie să alergi și să lupți, ca să ai ceva în viață. Așa e cursul lumii, și nimenea nu-l poate schimba.

Și precum este în viața de toate zilele, așa este și în viața popoarelor. Nici ele nu capătă drepturile și bunătățile de-a gata, ci trebuie să alerge și să lupte pentru ele. Ear' lupta, ca să fie de folos, și să ducă la biruință, trebuie să fie purtată cu înțelepciune și chibzueală. Adecă nu este iertat să lupte fiecare de capul lui, căci atunci numai înzadar își risipește puterile, și la urma urmelor și la mai rău va ajunge. Trebuie să luptăm dar' cu toții, umăr la umăr și cu puterile unite, ca să căpătăm în țeara noastră, pe pământul care ni-l-au câștigat părinții cu sânge și sudori, drepturile și putința de a ne croi soarta așa cum nouă ne vine mai bine. Știți pilda aceea: Un mēnunchiu de nuiele bine legate nimenea nu-l poate frânge, dar' deslegându-l, nuia după nuia, și cel mai slăbănog le va rupe cu ușurință.

Dar' mai este o pildă care spune: Nu-i pădure fără uscături. Așa-i și în viața neamului omenesc. Nu e popor fără oameni slabi. Cu alte cuvinte, nu toți fiii poporului românesc vor fi harnici și aplicați să se unească în lupta

pentru câștigarea drepturilor neamului întreg. Mai sânt și de aceia, adevărat că puțin de tot, care se gândesc numai la câștigul și bunul lor traiu, și dacă le au pe acestea, nu le mai pasă de nație. Sânt și de aceia, care au inima și bărbăția să între la supărare cu dușmanul, și mai bine jertfește ce este al lui după dreptate și orîndueala dumnezească, decât să-și facă năcaz. Sânt în sfîrșit câte unul chiar și de aceia uitați de Dumnezeu, care se fac unealtă la străin, se fac coadă de topor în pădurea românească, și lucră pentru bani sau slujbe înalte împotriva neamului nostru românesc.

Lucru de sine înțeles, că nu cu acestia ne vom uni pentru-ca să luptăm în folosul nației. Pe acestia mai virtos îi vom scoate dintre noi, precum se curăță grăul de pleavă, ear' la lucru se vor pune numai oamenii de bine și cu inima curată și bărbătească.

Așa se și face, și s'a făcut de când neamul nostru s'a deșteptat la viață națională românească, dar' mai virtos dela 1881, în care an s'a încheat mai bine și mai cu plan ceea-ce numim partidul național românesc.

Acesta, ca să vorbim scurt și cuprinzător, este obștia tuturor fiilor vrednici ai neamului nostru, uniți sub un steag și hotărîți a-și apăra limba, neamul și legea și a lupta pentru câștigarea drepturilor ce ni-se cuvin în chip de răsplată pentru jertfele de sânge

FOIȚA.

Slănina stăpânului.

Anecdotă din popor.

Le încurcă cum poate și Ioan sērmanul,
Dar' pe moș-Crăciunul îl așteaptă 'n tot anul
Cu cărnații 'n tindă
Cu untura 'n grindă,
Slănina 'n cătușe,
Varza după ușe.

Dar' ce folosește? — Opt copii golani
Cel din vîrf de numai doisprezece ani.
Și-apoi ce slănină!? — Un purcelăș mic
Abia două degete grasul pe șorlic.
Și măcar copiii legumesc cât pot —
Până 'n Paști ți-o mănă cu urechi cu tot.

Ear' Ioan bietosul, lucră pe simbric
La Mechel „stăpânul“ că n'avea moșie.
Copilașii spuză — cuce să-și-ți ție?

Mai pișca creștinul
De pe la stăpânul
Câte pe cerute
Cât pe nevăzute
Făcea, cum putea
Dar' tot n'ajungea.

Într'o seară, iarna Ioan chibzuia
Că în astă lume împărțeala-i rea
Și cătră nevastă, cam așa zicea:
„Eu c'o slăninuță, cât un cărpător
„Și cu opt pojghii pe lîngă cuptor,
„Ear' stăpânul Mechel singur cu stăpâna
„Lîngă una veche: încă trei de-acuma.

„Dar' lasă pe mine
„Până 'mi-a veni bine.

„Că până s'a ngrășat
„Porcii au mîncat
„Cucuruz de mine săpat
„Din trei una — nu-i păcat“.

Și cu gândul ăsta, ca din întēmplare
Ioan într'o seară pleacă la plimbare

Până la stăpânul, să 'ntrebe că are
Pe mâne vre-un lucru, vre-o treabă mai mare.

Câinii-l cunoșteau
Stăpânii cinau
De scumpi ce erau

Cu masă pe vatră — fără luminare. —
Lesne găsești gura, ce să dai parale?
Ear' Ioan atâtea omenie avea
Să nu-i stinghirească până vor cina.
Dar' apoi în tindă, el, de ce să stea? —
Când știa prea bine că pe după ușe
Suind scara-ajunge, oblu la cătușe.

Se suie și caută slănina de lungă
Care-i mai vîrtoasă și mai groasă 'n dungă
Și-apoi o ia 'n spate tocmai ca pe-o bundă

Și călcând în degete
Ușor pisicește,
Încet cu frumosul,
Pe scară de-a 'njosul,

Pipăind scoboară, avînd grije mare
Lui Miș să nu-i strice, pofta de mîncare.

și de bani ce am adus și aducem pe altarul patriei.

Ear' pentru-ca mădularele sau **membrii** partidului nostru să se cunoască unii pe alții, și să se poată feri de cei slabi, de cei fricoși și de cei vânduți, pentru-ca grăul să se aleagă din pleavă, s'au pus fruntașii sau **conducătorii** noștri, și sfătuindu-se împreună au făcut o scrisoare, în care au spus tot ceea-ce noi cerem, toate drepturile care voim să le căpătăm, toate relele, care voim să fie vindecate. Această scrisoare se numește **programul partidului național**. Într'insul sunt așadară intrupate dorințele și plângerile noastre, dînsul este steagul, pentru care luptăm. **Credeul** nostru românesc, după care ne cunoașteam unii pe alții, precum creștinii se cunosc după Credeul din sfânta lege.

Programul partidului național cuprinde în sine chipul, în care Românii cei adevărați voesc să fie ocârmuită țeara în privința limbii, a așezămintelor bisericesti și școlare, a comitatelor, comunelor, judecătoriilor și tuturor autorităților sau tistiilor din țeară. Cine joară pe acest program și se legătuește a lupta pentru dînsul, este fratele nostru și face parte din partidul național, ear' cine nu, acela este contra noastră și cu unul ca acela nu voim să avem nimica, nici în clin, nici în mănecă.

În numerii viitori vom spune pe rînd și cu deamăruntul tot ce cuprinde programul partidului național românesc, pentru-ca toți membrii lui din toate unghiurile pământului locuit de Români să-l cunoască bine și să-l țină la inimă, ca pe lucrul cel mai sfânt al nației românești.

De astă-dată mai spunem numai atâta, că partidul se întrunește de câte-ori trebuința cere, dar' mai ales totdeauna înainte de alegerile pentru dieta țerii, în adunări, în care se sfătuește și se hotărește ceea-ce partidul are să facă, după nevoile zilei. Adunările acestea se numesc **conferențe**

naționale și se țin de obicei în Sibiu. Dar' fiindcă nu întreg partidul poate veni la conferență, fiecare cerc cu locuitori români alege doi sau trei bărbați de încredere, care se înfățișează la conferență în numele tuturor.

Pentru isprăvirea lucrurilor dela o conferență la alta, se alege dintre cei mai de frunte bărbați din toate ținuturile un **comitet central**, în ale cărui mâni se află conducerea partidului întreg.

Acest comitet numără astăzi 25 de membri, ear' presidentul seu este mult iubitul și vrednicul domn Dr. Ioan Rațiu, avocat în Sibiu.

Așadară **programul** partidului național este **steagul** nostru, ear' Dr. Ioan Rațiu este fruntașul și **conducătorul** nostru.

Dumnezeu să le ajute! — s. a. —

Sătenii.

Nemuritorul nostru poet (făcător de versuri) Vasile Alexandri, în vremea băteilor purtate de Românii din Țeara-Românească cu Turcii în anii 1877 și 1878, cântă pe săteni astfel:

Păstorii și plugarii.

I.

Priviți ¹⁾ pe cele dealuri înalte, înverzite,
Pe-acele largi poieni cu flori acoperite,
Priviți, străini de lume, păstorii cei Români,
Aproape de-a lor turme, păzite de-ai lor câni,
Trăind o vieță lină în tainica natură.²⁾
Cu buciumul în mână, cu fluierul la gură,
Cereasca limpezire, precum într'un isvor,
Alin se oglindește în sufletele lor...

Voi toți, care de dînsii ați ris fără muștrare,
Jos capul, o! nemernici ³⁾ loviți de admirare,⁴⁾
Un paloș de isbândă ⁵⁾ există ⁶⁾ 'n ori-ce fer,
În tot păstorul astăzi există-un scutier.⁷⁾

¹⁾ uitați-vă; ²⁾ tot ce a făcut Dumnezeu (dealuri, munți, păduri, riuri ș. a.); ³⁾ străini sau venetici; ⁴⁾ mirare; ⁵⁾ răsunare; ⁶⁾ este, se găsește; ⁷⁾ ostaș (cătană) cu scut.

Mai pân' jos ajunge, face el cum face
Numai un cuiu de scară mai are să calce
Și e hop, în tindă cu slămina 'n pace.
Dar' gândind în sine: „Cuiu nu mai sînt.
„Și-acum calc de-aicia tocmai pe pământ“;
Calcă, dar' vezi bine prea de sus și — poc!
În mijlocul tinzii, cade șomăltoc
Cocoloș, grămadă — bată-'l a lui vină,
Ce abia se mai vede de pe sub slămină.

Ear' stăpânul Mechel, lasă cina, vine
Spărios și 'ntreabă: — „Noa căz, ce-i și cine
„Umbă noaptea 'n tindă?“

— „Da eu sînt stăpâne“.
Bună seara! Uite m'am împedecat
Când se intru 'n tindă, am căzut, ce păcat,
'Mi-am scrinit piciorul, abia m'am sculat.
— „Jezis-Cristos Ioane, chē-i fi chezt
te crez.
Da ce umbeli noapte, ca un huhurez?
Ce vrei? ce-ți trebuie? spune mai cu-
rund,
Che cinem acuma și jo sint flomund

— „Apoi uiti stăpâne ce vreau: m'aș ruga
Ca să-mi lași slămina 'n pod la d-ta
Că la mine acasă, știi cum stă treaba
Ușile-'s cam slabe, 'mi-o poate fura
Și eu n'am făr' asta...“

— „D'apoi Ioane zeu
Poate să 'ți-o fure și din podul meu
Tot ca dela tine. Și io socotesc
C'apoi tu vi zice, ca să 'ți-'l pletesc,
Și io n'aș vrē zeu io să mă pegubesc.
Du-'l mai bine acasă, fē-cum vi putē
Și 'ți-o pune bine, che nu 'ți-or fura
Dache ai de grije...“

— „N'aș fi crezut eu
Nici-odată, stăpâne, să-mi fii așa rēu
Să mă lași de-aicia, să mă 'ntorc cu ea
Ear' în spate-acasă, măcar nu-i prea grea
Că-i cam subțirică, dar' știi d-ta
Câte-ți fac...“

— „Noa! Ioane, nu te supēra
Că cu alte-helea, 'ți-oiu fi de folos
Ca și pân' acuma, ori chind bucuros.

II.

Priviți pe cea câmpie frumoasă roditoare,
Plugarii, muncitorii lucrând în foc de soare.
Pe fața lor cea blândă, pe ochii lor cei vii,
Adie ¹⁾ boarea dulce din verzile câmpii.
Sub mâna lor e sapa, hârlețul, coasa, plugul,
Alătura cu dînsii stau boii purtând jugul,
Și tot ce-'i încungiură, deal, luncă, șes, isvor,
E pacinic ca blândeța din sufletele lor.

Voi toți, care de dînsii ați ris fără căință,²⁾
Jos fruntea, o! nemernici căzuți în unilintă.³⁾
O spadă ⁴⁾ a răsunării există 'n ori-ce lanț,
În tot Românul astăzi există un dorobanț.⁵⁾

Românii din România, care în vremele mai dincoace n'au avut privilegiu de a se măsura cu dușmanii lor, erau luați în ris de alte neamuri, până la anii 1877 și 1878, când au făcut mari vitejii în bătăile cu Turcii.

De atunci părerile lumii s'au schimbat. România nu mai e supusă Turcilor, ci e o țeară de sine stătătoare; ear' poporul României, frații noștri de acolo, sînt respectați (cinstiți) chiar și de cei mai mari contrari (dușmani) ai lor.

Ostașii cei mai mulți ai unei țeri sînt eșiți din părinți plugari, că plugari are în număr mai mare fiecare țeară. Prin urmare, dacă oastea e vitează, și cinstea cea mai mare se cade plugarului, care dă mai mulți fii, ce-'și varsă sângele pentru patrie (țeară).

Așadară păstorii și plugarii români, precât de bine știu să poarte greutățile, împreunate cu munca lor, tot așa sînt și harnici a umbla cu pușca și cu tunul.

Și precum Românii din România au făcut minuni de vitejie, tot așa pot face Românii de pretutindenea, și au și făcut și ei, precum cetim pe nenumărate fețe ale istoriei (cartea întemplărilor din trecut).

II.

Românii dela sate, viteji în lupte —
harnici la muncă, aceste suflete pacinice,
blânde și curate ca cerul limpede (senin),

¹⁾ bate încet (boarea = vîntul); ²⁾ părere de rēu; ³⁾ umilit = plecat; ⁴⁾ sabie; ⁵⁾ ostaș din România.

Dar' cu asta una, nu pot să mă crezi!“

— „Apoi las', stăpâne, n'oiu murl, să vezi
Vor mai fi ei alții, care m'or ajuta,
Și d-ta altul, ear' 'ți-'i capēta.

— „Noa! Ioane, cum aici? Asta-i vorbă rea
Ne 'mpăcăm noi eară, mune, nu-i așa?“

— „Ba, fi va stăpâne, rămăi sănētos“,
„Gad-Novend“, Ioane, nu fi menios!“

Măne dimineață, Mechel se 'ntâlnește
Cu Ioan pe stradă și 'n loc îl oprește:
„Noa Ioan, c'asară cu noroc ai fost
Chē n'ai pus s l e n i n u l, sus în podul
n o s t.
C'al meu hel mai mare, un hoț blestemat
Tocmai aste-noapte, din pod 'l-a furat“.

Făgăraș, 1893.

Ioan Berescu.

și au felul lor de viață, deschilinit de al Sasului, Neamțului, Ungurului ori Muscalului.

Limba, port (haine), religione (lege), obiceiuri (la nunte, la îngropăciuni, în șeșători, la Crăciun, la Anul-Nou și în alte zile de peste an), credințe, jocuri, cântece ș. a. multe, toate acestea Românii le au altcum și nu ca alte neamuri. Ele li-au rămas moștenire dela moși-strămoși și tot așa le vor lăsa și ei fiilor lor și nepoților lor, pentru-că ei știu, că numai așa se vor face vrednici de binecuvântarea lui Dumnezeu, a strămoșilor și următorilor lor.

Ca limba (graiul) săteanului român, limbă mai dulce și mai frumoasă nu se găsește, măcar că sînt mii de limbi, ale miilor de nații de pe pămînt. De aceea a și cântat poetul nostru iubit George Sion:

„Mult e dulce și frumoasă
Limba ce-o vorbim.
Altă limbă-armonioasă¹⁾
Ca ea nu găsim.

Saltă inima 'n plăcere
Când o ascultăm,
Și pe buză-aduce miere
Când o cuvîntăm²⁾“.

Și în adevăr, ce poate fi mai frumos și mai dulce pe lume, ca limba, ce am învățat-o dela dulcile noastre mame, care, până eram mici:

„Ne-adormiau tot în cântări³⁾ și
„Ne treziau în sărutări“.

Ce poate fi mai dragălașe, ca limba în care își povestesc în serile de iarnă sătenii noștri minunatele lor povești, cu smei și împărați, cu Feți-frumoși și Coșinzene?

Ce poate fi mai fermecător, ca vorbele din doinele (cântecele) sătenilor?

„Doină, doină cântec dulce,
Când te-aud nu m'ăș mai duce...“

Atâtea frumseți și bogății cuprinde în sine limba săteanului român, încât nu-'și are păreche pe lume.

¹⁾ frumoasă; ²⁾ o vorbim.

Un birtaş păcălit.

Într'un oraș din Rusia se află vestitul hotel (birt mare) „La Leul de aur“, înzestrat cu sute de locuințe minunate pe seama boierilor călători. În săptămîna luminată, așa povestește birtaşul, se înfățișează un inăș (servitor) țănoș și zice cam rîstit: „Domnule birtaş, azi sosește cu drumul de fer tocmai la 12 ciasuri stăpînul meu, Luminăția Sa voevodul Zambuco, venind din Arabia. Avem trebuință de o locuință cu patru odăi (chilii) cât mai strălucite, mîncare și vinuri, știu d-ta, pe sprînceană, trăsura coala boboc ș. c. l. Luminăția Sa, se înțelege, plătește fără vorbă“. Până să bați în palmi, birtaşul dete poruncile cuvenite slugitorilor sei, care în curînd pregătiră cele de lipsă, alergînd apoi cu toții la poartă cu stăpînul în frunte și întimpinînd pe negrul voevod cu adînci închinăciuni. Luminăția Sa abia îi învrednici de o zimbire măsurată și după-ce se odihni puținel, slugitorii erau mîni în picioare, abia putînd împlini do-

Nu e port mai frumos ca al Romînului și cu deosebire ca al Romîncei; nu sînt jocuri mai alese ca cele romînești și nici glasuri (melodii) mai pătrunzătoare și mai jalnice ca ale lui.

Acestea nu trebuie să le perdem niciodată din vedere: să le iubim și să le grijim ca pe ochii noștri. Că până vom purta cu toții de grije, ca limba, religionea, portul, credințele, obiceiurile și jocurile, cu un cuvînt, tot ce e al nostru, să nu se înstrăineze, până atunci Romîni vom rămîne, nație vrednică și cinstită. r. s.

Portul românesc.

„Mîndru e portul românesc,
Ca din cer picat.“

Vasile Alexandri.

Așa a cântat cel mai dulce la graiu Romîn, regele poezilor noștri, Vasile Alexandri.

Ear' regina poetă, Elisabeta a Romîniei, a îmbrăcat frumosul port românesc, dînd pildă tuturor Romîncelor, încât curtea regală din București, un palat de clestar ca din povești se părea, când regina se arăta în haină țărănească, încungiurată de doamne și domnișoare, în port țărănesc și ele.

Oameni din țeri deosebite, care știu și au văzut multe, au stat uimiți vîzînd femeile noastre: au rămas uimiți și de frumseța lor și de strălucirea portului românesc. Despre Seliște, lîngă Sibiu s'a dus veste: regina Romîniei a purtat iie cusută de femei seliștene și cojocul lucrat cu rară măiestrie, tot în Seliște. Și toți câți au văzut acest port, cu pachiolul alb de pe cap, ce dă măreție înfățișării, au stat mirați.

Ceea-ce arată bogăția, și nu numai frumseța portului nostru, e împregiurarea, că aproape nu e ținut care să nu-'și aibă portul seu deosebit. Într'un loc se poartă broboade pe cap; acestea se deosebesc și ele după colori; fiecare

sat își are culoarea sa. Într'alt loc fotoa este țesută din lână în colori, în alte părți e postav negru, împodobit cu flori. Ici poalele sînt mai lungi, dincolo mai scurte. Iile se fac pe alocurea cu fir galbin, apoi cu fir argintiu ori de mătase. În unele sate se obicinuește brodeală îngustă și măruntă, în altele lată; ici pupi, colo picățele ori flori.

Mai mult chiar.

Portul se deosebește și după vîrstă: într'un chip se îmbracă fetele, într'alt chip nevestele tinere și babele. Ba în multe părți fetele logodite (încredîțate) se îmbracă altfel de cum s'au îmbrăcat până a nu fi fost logodite.

Cu un cuvînt, o mulțime de chipuri, care însă toate se aseamănă între ele ca surori bune.

Tot așa și cu portul bărbaților.

Cine a fost în vara trecută cu trimișii poporului român la Viena, au stat, fără îndoială, uimiți, vîzînd atâtea feluri de porturi, după-cum mirați s'au oprit locului și locuitorii marelui oraș împărătesc. S'au putut vedea atunci Poienarii chipeși cu căciulile înalte, cojoc lung și frumos împodobit, Seliștenii îmbrăcați mai ușor, Năsăudenii și Someșenii cu mai puțină găteală, cei din Munții-Apuseni cu fir la pălărie și pieptare de postav negru, Șirienii cu șubă lungă, pălărie înaltă și lată, cei din Bănat cu cămașa lungă de tot și cei dintre Crișuri, de pe Câmpia Aradului, cu cămașa scurtă, abia de două palme și pălăria ce le acopere doar' numai vîrfurile capului. Dar' nu numai atîta: ținuturile, comunele se deosebesc chiar și prin felul cum e cusută cămașa, cum e de lungă și cum e tivită șuba, cum se încheie chiotoarea la gît și alte multe de acestea.

Așa, că o carte întregă s'ar pute scrie nu numai asupra hainelor femeiești, ci și despre cele ale bărbaților.

O dovadă aceasta, că noi Romîni avem nu numai limbă dulce și o mulțime de obiceiuri ce nu se găsesc la alte popoare, dar' bo-

rințele voevodului. Destul că în vreme de trei săptămîni, voevodul harap și inășul seu fură ospătați din greu, cu cele mai alese mîncări și beuturi. După masă, care dănuia cu ciasurile, voevodul se lungia a lene pe jilțul de mătasă cu cisme cu tot și durmia, durmia dus, pe semne îi tigniau bucatele. Când și când eșia la preumblări în trăsura.

Toate ca toate, dar' una nu-'i veni birtaşului la socoteală: voevodul nu plătise într'aceea nici o lețca. Las' că-'l potcovesc eu, gîndi birtaşul în sine, de care cumva ar fi voind să mă tragă pe sfoară. Porunci deci portarului, nu cumva să peardă din ochi pe Luminăția întunecată. Într'o Sămbătă, pe când voevodul se retrăsese în odaia de scaldat, se ivește țănoșul de inăș și zice birtaşului coala apăsător: „Domnule birtaş, Luminăția Sa a poruncit să-'i faci socoteala, căci mîne plecăm“. „Numai decît“, răspuse birtaşul, și alergă în cancelaria sa, vesel că a sosit ciasul plătirii. Cheltuelile întreceau suma de 300 galbini. 'I-a trebuit dar' mulțisor până să isprăvească soco-

teala și eată că inășul aștepta în pragul odăii de scaldat. „Ian dă încoace socoteala, peste o jumătate de cias vino să-'ți primești banii!“ După abia o jumătate de cias birtaşul bate în ușe, apoi intră smerit în odaia voevodului, când coala voevod și inăș ca 'n palmă. Birtaşul înhoalță ochii, apoi sboară gîfîind, patru trepte odată, la — portar. „Unde-i voevodul și inășul seu?“ — „Voevodul e sus în odăile sale, ear' cei doi inăși ai sei adinea-ori au eșit să tîrguească în oraș“, răspuse portarul. „Dar' ce spui, dobitocele, doi inăși? El are numai unul!“ — „Ba nu, deoarece-ce inășul dintăiu 'mi-a spus, că de aseară încoace voevodul are doi inăși!“

Cuprins de o grozavă bănuială, birtaşul se repezi în odaia de scaldat. Tocmai! Pe apa cernită se vedea plutind un fel de smoală, care sēmăna de minune cu fața voevodului. Din harap neaoș ce era, Luminăția Sa se făcuse om ca oamenii și apoi tunde-o, băiețele...

gați suntem și în ceea-ce privește portul nostru, cu care nu se poate asemăna portul a nici unuia dintre neamurile ce se învecinează cu noi.

Întocmai ca limba și obiceiurile, **portul ni-a rămas și el ca scumpă moștenire dela strămoși.** Datori suntem deci să-l păstrăm cu sfințenie și păcătuește acela dintre noi, care țeran fiind și cu dare de mână, îmbracă altă haină decât ce au purtat părinții sei. Tot așa, de osândă vrednic este, când cineva fie din fudulie, fie că se crede mai cu iscusință, își împetriștează portul: îmbracă haină albastră peste haina țerănească, mândră și cinstită.

Am scris în numărul trecut, că **trăim prin limbă, obiceiuri și port.**

Noi Românii, până acum n'avem să ne plângem: le-am păstrat pe toate.

Cum însă vremurile sunt tot mai grele: ademenirile din ce în ce mai multe, silurile tot mai dese, nu putem îndestul îndemna **țerănimea noastră să-și păstreze portul strămoșesc** întocmai atât de mult ca limba și obiceiurile, care tuturora ne sunt comori neprețuite, dragi ca lumina ochilor.

Dacă toți așa simțim și vom păstra cu dragoste acest sentiment, un viitor fericit ne așteaptă.

DE-ALE POLITICEI.

În zilele trecute a fost de multe-ori vorba despre noi Românii în dieta ungurească din Budapesta. Se știe că în această dietă Ungurii sunt numai ei de ei, căci nici din nația românească, nici din celelalte nații neungurești, cum sunt Sârbii și Slovaci, nu este nici un singur deputat cu tragere de inimă către neamul seu. Așadar deputații unguri fac în dietă ce le place și vorbesc câte verzi-

Câteva proverbe sau zicături.

1. „Bărbatul bun mărită femeia de a doua-oară“.
2. „Fata cea mai mare mărită pe cea mai mică“.
3. „Omul cu capul mare, își face prânzul mic“.
4. „Nam văzut nici un zid spart de capete“.
5. „Cu acela unde cini, nu mai prânzești“.
6. „Îi mai viclean puiul ca cioara“.
7. „Gura dulce, mult aduce“.
8. „Cine îndrăznește, trăește“.
9. „Boul se leagă cu funea, ear' omul cu cuvântul“.
10. „Mișelul și hoțul, își află și ei locul“.

uscate, căci nu este cine să-și tragă la răspundere. Așa au făcut și acuma deputații I. Horvath, contele G. Bethlen și Besenyey. Cel dintâiu a vorbit prostii ca acelea, că gendarmii din Ardeal sunt în trei părți Români și numai într'o parte Unguri, și de aceea Românii ar fi atât de îndrăzneți. Mai departe a zis, că de aceea intră așa de mulți Români la gendarmerie, pentru-că li-se dau bani din Țeara-Românească celor-ce se fac gendarmi. Ei, ce ziceți la asemenea lucruri, săteni români, care atât de bine știți cum îi doare pe gendarmi de voi! Atât de tare îi doare, încât și copilul în mamă se îngrozește când vine câte doi impenați de aceia prin satele românești. Cam așa a vorbit și contele Bethlen de Români. Ear' al treilea, Besenyey, a zis, că Românii ar fi buni, dar' popii și domni de român sunt răi, căci ei ațîță poporul împotriva Ungurilor. Vezi bine că sunt răi popii și domni, pentru-că spun poporului să-și apere limba și neamul contra celor-ce voesc să ne facă pe toți Unguri. Din toate vorbirile acestea se vede numai atâta, că Ungurii nu ne cunosc, sau nu voesc să ne cunoască.

Săptămâna trecută mai este însemnată prin aceea, că s'a judecat la Budapesta un al doilea proces politic al fraților de limbă sârbescă. Sârbii, precum se știe, locuiesc în Banat și în partea de Mează-Zi a Țerii-Ungurești, în număr cu mult mai mic ca noi Românii, dar' totuși destul de numeroși. Și lor le umbă cu Ungurii ca și nouă. Și ei sunt asupriți ca și noi. Dar' totodată și ei sunt hotărâți să-și apere limba, obiceiurile și legea, ca și noi. Vădând acum stăpânirea ungurească, că de voe bună nici Sârbii nu se dau în apele ungurești, a socotit să-și facă de silă să se lapede de neamul lor. Spre acest sfârșit au început a da în judecată pe aceia dintre Sârbi, care erau cei dintâiu apărători ai sârbimeii. Întocmai cum au făcut și la noi cu părintele Lucațiu și cu alții. Dar' când colo ce să vezi! Pe când ai noștri toți au fost osândiți și aruncați în temniță, la Sârbi s'a întemplat, acum a doua-oară, că doi fruntași dela gazetele lor au fost aflați nevinovați la judecată și au scăpat fără pedeapsă. Mai pe urmă s'a întemplat aceasta, cum am zis, săptămâna trecută la Budapesta cu redactorul (scriitorul de gazete) Stefan Iovici dela gazeta sârbescă „Zastava“ (pe românește „Steagul“), al cărui proces s'a sfârșit cu aceea, că s'a dus sănătos acasă, fără să-și întemple ceva. Se vede că au învățat Ungurii, din pățaniile cu Românii, că nu cu temnița și cu judecățile se pot face popoarele să tacă, ci mai virtos se amăresc și se întărită pe asemenea asupriri.

Aceasta se mai vede dintr'un lucru, care pe noi ne privește cu mult mai de-

aproape. După-ce au venit acasă Românii care au fost astă-vară la sfârșitul lui Maiu la Viena, ca să ducă Memorandumul la Maiestatea Sa Împăratul, vr'o 18 advocați din Cluj, toți Unguri turbați, au cerut dela tovarășia advocaților, care se numește camera advocațională, ca să tragă la răspundere pe domni advocați români Dr. Rațiu, I. Coroianu și Dr. T. Mihali, pentru-că și ei au fost la Viena, și încă ca conducători. Mai departe au cerut, ca sub cuvânt că numiții domni prin mergerea la Viena ar fi săvârșit păcatul greu al trădării, adevă al vinderii de patrie, să li-se iee dreptul de a mai fi advocați. Zilele trecute camera advocațională din Cluj a hotărât asupra acestei piri și a adus judecata, că numiții domni nu sunt vinovați de nimic. Dovadă, că oamenilor drepti chiar și dușmanii își împregetă de a le face nedreptate.

Cu atât mai dureros este, că s'a aflat un Român, care s'a făcut vinovat de asemenea nedreptate față cu alt Român. Anumit metropolitul din Sibiu Miron Roman a făcut acest lucru. El a scos din slujbă pe profesorul G. Pop dela gimnaziul românesc din Brașov, pentru-că acest harnic profesor și bun Român astă-toamnă în ziua de Sfânta Sofia, care este patroana școalelor românești din Brașov și în fiecare an se sârbescă cu cântări și cuvântări, a ținut școlarilor o cuvântare, în care li-a spus, că nu au să se facă numai oameni învățați, ci și Români buni. Prin această faptă neromânească și volnică metropolitul Miron a dovedit încă odată, că el nu ține să fie metropolitul Românilor răsăriteni, ci unealta stăpânirii ungurești, care ne este dușmană. Prin urmare nici dragostea și cinstea Românilor n'are la ce o aștepta.

Tovarășii de suferință.

Ungurii tot zic, că nu este adevărat, că ei voesc să ne răpească limba și să ne facă Unguri. Dar' adevărul este, că nu numai pe noi voesc să ne facă Unguri, ci pe toate popoarele de altă limbă din țeară, adevă și pe Slovaci, Sârbi, Sași, Ruteni ș. c. l. Ei tăgăduesc aceasta numai din gură, pe când faptele tocmai dimpotrivă le vorbesc. O dovadă nouă, că așa este, ni-o dă gazeta slovacă „Narodnie Noviny“. Această gazetă ne spune, că în comitatul Nograd din partea de Mează-Noapte a Țerii-Ungurești, unde locuiesc mai numai Slovaci, s'a făcut o societate ungurească, cu scopul ca se prefacă în ungurești școalele Slovacilor, ca astfel copiii să-și uite limba slovacă, învățată în casele părintești. Societatea amintită a hotărât să dea numeroase premii învățătorilor din comune slovace, care vor dovedi,

după-cum scrie numita foaie, următoarele lucruri:

„că dela cel dintâiu pas făcut de copii în școală, vorbește cu ei unguște, îi obicinuește la vorbă ungușcă, și preface toate jocurile și ori-ce atingere între ei unguște;

„că va învăța cele de ale religiei precum și cântece bisericesti numai și numai pe unguște;

„că cu fiecare membru al familiei sale vorbește numai și numai în limba ungușcă; care se declară gata a-și da toată silința ca poporul în măsură mereu mai întinsă să se slujască de limba maghiară și care în această privință se va pute fali cu cel mai mare succes“.

Pentru-ce s'ar face aceste cheltueli, dacă Ungurii nu ar voi să-și facă pe Slovaci să se lapede de limba și obiceiurile lor, adecă să se facă Unguri?

Și precum voesc cu Slovacia, așa voesc și cu noi Românii și cu toate celelalte neamuri. Numai cât, spre norocire, puțința le este cu mult mai slabă decât voința. Dacă nu ne vom lăsa noi, din negrije sau din slăbiciune, apoi n'au să ne ungușcă până e lumea. Noi popoarele asuprite de ei suntem cu mult mai numeroase decât ei și este lege firească, că cei puțini nu pot înghiți pe cei mulți.

Numai de grije să avem și să ținem unii cu alții, căci precum suntem tovarăși de suferință, așa trebuie să fim și tovarăși de luptă, ca să putem birui cu puteri unite. Și vom avea de grije. La alt loc al foii noastre se vede, că fruntașii Românilor, Slovacilor și Sârbilor s'au și înțeles și lucră împreună în această privință.

Din România.

În țeara stăpânită de frații nostri de dincolo de munții Carpaților nici acum nu s'a potolit bucuria cea mare ce toată lumea a simțit cu privilegiul căsătoriei principelui moștenitor Ferdinand cu principesa Maria de Marea-Britanie, nepoata reginei de Anglia. Cât de mare a fost această bucurie, se vede din următoarea scrisoare, pe care Maiestatea Sa regele Carol al României a trimis-o din Sigmaringen, orașul părinților Sei și locul unde a fost nunta principelui, în București dlui Lascar Catargiu, ministru-president, adecă capul guvernului țării. Scrisoarea sună astfel:

„Scumpul meu președinte al consiliului! Nenumăratele felicitări ce am primit aci, cu privilegiul căsătoriei scumpului Meu nepot, principele Ferdinand al României, cu principesa Maria a Mării-Britanii și Irlandei, au umplut sufletul Meu de cea mai adâncă mulțumire. În aceste momente solemne, când

cele mai vii „spirațiuni“) ale poporului român își găesc mult dorita lor împlinire, simt că inima țerii este cu Noi și împărtășește bucuria noastră. Recunoștința Mea, pentru mărturisiri atât de scumpe, este nemărginită. Doritor de a răspunde cu aceeași căldură de inimă la bunele urări ce s'au adus reginei, Mie, tinerilor soți și familiilor lor, din toate unghiurile țerii, atât pentru sârbările cununiei, cât și de Anul-Nou, te rog scumpul Meu președinte al consiliului, să fii interpretul Meu, al familiei Mele și al părinților tinerii principese moștenitoare, împărtășind tuturor viile Noastre mulțumiri pentru dovezile de iubire ce Ni-s'au dat și aducând mult iubitelui Meu popor urările regelui seu pentru fericirea și propășirea sa. Primește, te rog, cu această fericită împregiurare, încredințarea stimei și afecțiunii**) ce-ți păstrez“. Sigmaringen, 2 Ianuarie 1893.

Carol.

Despre stima și prețuirea, de care România se bucură în țerile străine, s'au dat în săptămâna trecută următoarele dovezii: Domnul Lascar Catargiu, care încă a luat parte la nunta din Sigmaringen, venind de acolo către casă, s'a oprit la Viena, în orașul de reședință al bunului nostru împărat. Maiestatea Sa l'a primit în audiență și l'a dăruit cu ordinul Leopoldin, care este una din cele mai strălucite podoabe, cu care Maiestatea Sa răsplătește pe bărbații cei mai vrednici.

Tot așa i-s'a întâmpnat dlui Alexandru Lahovary, ministrul trezoreriei externe, adecă a trezoreriei ce România are cu țerile străine. D-sa, venind dela Sigmaringen, s'a oprit la Berlin, capitala împărăției Germaniei și orașul de reședință al împăratului Wilhelm. Și dl Lahovary a fost primit în audiență de împăratul Wilhelm și dăruit cu ordinul nemțesc Vulturul-roșu. Mai departe cancelarul imperial, contele Caprivi, cel mai înalt slujbaş al împărăției nemțești, a dat în onorul domnului Lahovary un prânz strălucit, la care au luat parte numeroși bărbați de frunte. Ne bucurăm de onoarea ce se face României și bărbaților ei conducători, căci vrednicia lor este și a noastră, căci de de un sânge și de o limbă suntem cu ei, și dacă ar fi dreptate în țeara noastră, și noi, ca și ei, am pute arăta împărățiilor străine, că neamul românesc e plin de virtute și de hârnicie.

ECONOMIC.

Cum să fie sâmbența de prâsilă?

Știut este, că vacile mari, frumoase și de soiul ales dau naștere la viței, care și ei întrunesc aceste însușiri priincioase; dimpotrivă, din vaci mititele, gârbovite de traiu rău și de soiul prost, căpătăm viței

*) nădejdi; **) bunăvoinței.

deasemenea mici, slăbuți și de soiul prost. Aceeași se poate zice despre sâmbența de prâsilă. Este dar' întemeiată zicala românească: „Care ce seamănă, aceea seceră“. Destul, că toți oamenii înțelepți conglăsuesc în părerea, că felul sâmbenței are o înfrurire cu totul deosebită asupra roadelor. Calea cea mai nimerită este să întrupăm pământului sâmbențe cât mai grele și îndeplin desvoltate. Economii nostri știu și ei, că așa este. Eată dar' ce-i îndeamnă a ține de prâsilă fruntea grăunțelor. În alegerea sâmbenței se fac însă la noi nu puține greșeli păgubitoare, din obicei sau din neștiință. Și fiindcă vremea sâmbențului se apropie, am crezut că va fi binevenită o înșirare pe scurt a însușirilor ce ar trebui să întrunească sâmbența de prâsilă.

1. Sâmbența să fie cât mai grea și mare la bon, desvoltată îndeplin și coaptă de ajuns. Grăunțele se fac cu atât mai grele și mari, cu cât mai grea a fost sâmbența; chiar și unde pământul este mînos, sâmbența ușoară dă naștere la grăunțe deasemenea ușoare. Este dar' greșită purcederea unor economi, care dau întâietate sâmbențelor mărunte sub cuvânt, că ar fi mai spornice la sâmbențat. Vrednică de osândit este întrebuintarea de sâmbență din holde căzute. Și mai vrednică de osândit este datina acelor care, sub cuvânt de ieftinătate, cumpără grăunțe de rînd, adese foarte ușoare, și încărcate de gozuri chiar. Nu este bine a lăsa holdele până-ce s'ar fi copt îndeplin, fiindcă se scutură grăunțele din greu și încă tocmai cele mai grele.

2. Sâmbența să fie cât mai proaspătă, din același an sau de doi ani cel mult. Sînt destui economi, care țin una ca-și-când sâmbența ceva mai veche, de vre-o 2—3 ani, ar isbuti mai bine decât sâmbența proaspătă. Dar' se află în rătăcire. Căci lucru hotărît: sâmbențele incolțesc și rêsar cu atât mai bine, cu cât sînt mai proaspete.

Subscrisul am făcut cercări înadins și m'am încredințat, că din sâmbență de trifoiu din același an și anume din 100 fire au rêsărit 92, din sâmbența de doi ani 70, din cea de trei ani 51, ear' din sâmbența de cinci ani abia 43 fire, așadar' mai puțin de jumătate.

Sâmbența mai veche, care am avè-o, se va sâmbena firește mai des ca de obicei sau se va înlocui prin alta mai proaspătă.

Întrebuintarea de sâmbență prea veche este o scădere economică decum abia se poate mai păgubitoare; căci pe lîngă că perdem sâmbența de geaba, pământul rămâne deșert sau dă roade prea puține. Singurul leac ar fi sâmbențatul din nou, de cumva nu e prea târziu. Dintre sâmbențele, care rêsar binișor până și la vârsta de 4—5 ani, amintim: fasolea,

mazerea, mazăricea, crastaveții, rapița; dar' asemenea bucatelor, ele isbutesc mai bine în cei dintâi doi ani. Abatere face inul, care se seamănă bucuros în vîrsta de 3—4 ani; căci sîmînat fiind în stare proaspătă, el crește cu anevoie.

3. Sîmînta sî fie nevătămă și îndeplin curată, ear' nu știrbită sau molipsită cu neghină și alte gozuri netrebnice.

Chiar și la treeratul cu mlăcii (îmblăcii) se întîmplă, că unele grăunțe se despică sau altcum se vatemă. Cu atât mai multe grăunțe se știrbesc la treeratul cu mașini, așa că amestecate apoi cu var sau peatră vînetă împotriva tăciunelui, colțul se nimicește, de cumva nu este nimic. Prin numeroase cercări s'a dovedit, că sîmînta din mașina de treerat adese nu încolțește decât pe jumătate chiar. Cea mai nimerită purcedere este să scuturăm snopii bărbătește sau să-i batem încetșor cu mlăcii. Grăunțele rămase în snopi se treeră ca de obicei și se întrebunțează pentru moară sau ca nutreț.

Aproape de necrezut este, cât de bogate în gozuri sînt une-ori sîmînțele puse în vînzare. Așa d. e. în sîmînțe de trifoiu s'au găsit une-ori peste o treime de gozuri și chiar bucățele de peatră.

Drept scut împotriva gozurilor recomandăm pe scurt: prăsirea sîmînței în economia proprie, plivitul de repeșite-ori, trecerea prin ciur, cumpărarea de sîmînțe prin mijlocirea tovărășiiilor și reuniunilor economice, care adese sînt în stare a chizeshui bunătatea sîmînței cumpărate cu ridicata.

Acî este locul să spunem, că „Reuniunea română agricolă din comitatul Sibiiului“ bucuros primește sarcina de a mijloci cumpărarea de sîmînțe de trifoiu și de napi.

4. Sîmînta sî nu fie molipsită cu tăciune. Astfel numim cunoscuta pulbere (praf) neagră, care se desvoaltă în spicele de grău, tocmai în locul grăunțelor. Tăciunele se desvoaltă mai ales unde pămîntul este cam umedos, adăpostit sau îngărășat cu gunoiu proaspăt. Sîmînta tăciunelui adese stă alipită de grăunțe, cu care se samenă împreună, așa că din grăunțe tăciunoase căpătăm holde deasemenea tăciunoase. Prin mijlocirea vîntului, pulberea noului tăciune se împrăștie în depărtări foarte mari. Astfel se explică încuibarea tăciunelui în holdele care se trag din sîmînțe netăciunoase. Ținem că nu strică să vorbim acum ceva mai pe larg despre:

Știrpirea tăciunelui în bucate. Pentru de a nimici pulberea tăciunoasă din grăunțele de prăsilă s'au întrebunțat și se întrebunțează și astăzi felurite materii mult puțin otrăvicioase, d. p. var, urină (ud), sare, vitriol ș. c. l. Cel mai puternic și sigur mijloc este negreșit peatră vînetă (vitriol de aramă).

O cerință neapărată este, ca grăunțele să rămîna cel mai puțin 12 ciasuri împreună cu peatra vînetă topită. După pătăniile anilor din urmă, lucrarea se îndeplinește precum urmează. Pentru 5 hectoltri (= 500 litri) grău se întrebunțează întocmai 1 chilogram peatră vînetă, care se sdrobește mărunt și apoi se topește în apă ferbinte, adăugînd 200 litri (= 20 vedre, ferii) apă rece într'un vas mare. Grăul pus în vas se scormonește de repeșite-ori. Într'aceea se îndepartează grăunțele seci și gozul care înoată pe deasupra apei. Grăul astfel tractat trebuie să rămîna în vas vre-o 14 ciasuri, apoi se scoate și se resfiră pături-pături ca să se svînte bine la aer. După cîteva ciasuri se poate sîmîna cu mîna, după 24 ciasuri cu mașina chiar.

La 1 hectol. de grău se va întrebunța firește numai a cincia parte din 1 chilogr. de peatră vînetă.

Peatra vînetă este otrăvicioasă. Este deci neapărat să purtăm deosebită grijă, nu cumva găinile sau vitele să mănânce din grăunțele otrăvite. *D. Comșa.*

Sîngele nu se face apă.

Un învățător dela sate ne trimite următoarea scrisoare, la care noi nu mai avem nimica de adaus:

La întrebarea mea ca „dascul“, că are carte de cetire maghiară, și dacă are de ce n'o aduce acea carte la școală ca să învețe din ea; eată ce-mi răspunse școlărița de 10 ani F. S.: „Eu am carte ungurească, dar' nu o aduc la școală, căci n'am lipsă de a învăța limba ungurească. Mai mare lipsă au Ungurii să învețe românește, căci am vîzut eu, că atunci cînd vine notarul în comună, el e singur care e Ungur. Atunci el trebuie să vorbească românește, căci în satul nostru numai Jidovul e, căruia îi place a vorbi ungurește.

„Și ce folos avem noi să învățăm ungurește, căci fata popii N. de cînd a dat-o tatăl ei la școală la Unguri, nu știe să se roage lui Dumnezeu în limba sa cea frumoasă românească, și ungurește nu învață a se ruga lui Dumnezeu. De aceea popa acela a și adus fata acasă dela școala cea ungurească“.

După-ce am ascultat vorbele acelei fetițe, care de altcum era cea mai bună și în limba maghiară, — am început a-i spune una și alta, dar' fetița cu îndărgire tot mai mare și cu tot mai multă neîncredere în mine ca învățător mi-a răspuns: „Eu nu vreau să învăț ungurește, noi Românii sîntem mai mulți și mai demult aicia, învețe ei ungurește, că eu n'am lipsă“.

„De ce să învățăm noi ungurește, căci Ungurii pe popii nostri îi bagă în temniță ca pe cei-ce fură și omoară?!“

De vorbele acestei școlărițe m'am mirat, și nu prea, căci după-ce am zis și tatălui ei, ca să-i dea cartea cea „ungurească“ să o aducă la școală, cu o și mai mare supărare mi-a răspuns acesta zicînd: „Dar' de ce să învățăm noi ungurește? Care sîntem moșteni în țeara asta, Românii ori Ungurii?! Apoi dacă Ungurii sînt oameni de omenie, pentru-ce au judecat pe popa acela învățat la un an de robie; și cele 500 fl. pentru-ce să le dea Ungurilor? Ce a păcătuit acel popă, cu aceea,

că a mers la Împăratul să spună cum Ungurii vreau cu de-a sila să ne facă și pe noi Unguri?!

Ear' cetindu-le despre aceea, cum frații nostri din România au adunat cele 500 fl., pe care marele bărbat Dr. V. Lucaciu să le dea Maghiarilor, pentru-că acestia au ascultat cum acela, dl Dr. Lucaciu, în dulcea și frumoasa noastră limbă a arîtat păcatul strigător la cer, cu care Ungurii s'au îndrăgît; eată-ce însă întrebă o femeie săracă, mamă la cinci copii: „O, păcătoșii de noi, — alții din altă țeară să-i aline suferințele ce le are pentru noi?! Eu singură cît sînt de săracă 'i-aș fi dat nu unul, dar' 5, sau chiar și 10 fl., căci plătit-am destulă dare Ungurilor, pentru-că rîsufu aer în țeara strămoșilor mei, dar' pentru aceea tot sîrmană sînt și tot trîesc. Acestea sînt vorbele unei țerance române „fără carte“.

Toți țeranii adoară pe neîfrîntul luptător și apărător al limbii și naționalității române: Dr. V. Lucaciu. Sub stindardul, care îl poartă acest vrednic bărbat, toți adeverații Români cu plăcere primim a ne lupta.

Ear' eu convins, că arma, cu care se luptă Dr. V. Lucaciu, e arma, cu care pe dușmanul secular îl va învinge; cu arma aceasta mă lupt și eu:

„Dascălu“ român.

Din traista cu poveștele.

Întrebarea 4. Unde și dela cine aș pute cumpăra o vișea și un tăurenciu frumos de soiul „Pîntgau“ curat?

De lângă Turnu-Roșu.

N. G.,
econom.

Răspuns: La tîrgul de vite de prăsilă ce se ține aici în primăvară. De cumva ai voi să cumperi acum în grabă, adresează-te la directorul „economiei de instrucție“ a comitatului Sibiiu, dl Schuster, care bucuros îți va da deslușirile cuvenite.

CRONICĂ.

Alianța naționalităților nemaghiare din Ungaria. „Tribuna“ dela 12/24 Ianuarie scrie: Precum aflăm din isvor sigur, în zilele din urmă s'a ținut la Viena între reprezentanți de frunte ai **Românilor, Slovacilor și Sîrbilor** din Ungaria, convorbiri confidentiale,¹⁾ cu scop de a stabili un **program politic comun** și o **procedare solidară**²⁾ a acestor naționalități față cu hegemonia³⁾ maghiară. În amîndouă aceste privințe s'a ajuns la o **înțelegere deplină**. Principiul fundamental al programului stabilit este: **autonomia națiunilor și țerilor** în lăuntrul monarhiei habsburgice. **Congresul naționalităților** ce se va ține la începutul lunii lui Maiu și la care afară de Români, Slovaci și Sîrbi, vor lua parte și **Germanii, Rutenii și Croații**, va regula definitiv această asociațiune de partide și procedarea solidară a sus numitelor popoare din Ungaria. Deasemenea și negocierile⁴⁾ pentru **înființarea unui ziar cotidian**,⁵⁾ în limba germană, care are să apere interesele acestei asocieri de popoare, a înaintat într'atîta, încît chiar în cursul anului 1893 foaia va pute apare în unul din orașele capitale ale monarhiei.

*

¹⁾ prietenești; ²⁾ în unire; ³⁾ asuprirea; ⁴⁾ tocmele; ⁵⁾ de zi.

Procesul contra Memorandului și al „Replicii“. Dl Eugen Brote a fost Sâmbăta trecută de nou citat (nu mai știm a cătea-oară) înaintea judeului de instrucție de pe lângă tribunalul din Sibiu, ca să fie ascultat în afacerea Memorandului, contra căruia s'a pornit proces, precum se știe.

Comisar guvernial la sinodul electoral gr-catolic. Foile maghiare aduc știrea că Măiestatea Sa a numit, la propunerea guvernului maghiar, comisar guvernial la sinodul pentru alegerea noului metropolit al Blajului, pe baronul Jósika Samu, secretar de stat în ministerul de interne.

Așa le trebuie! Din Făgăraș ear' vine o știre ciudată în felul ei. Se scrie adecă foilor „patriotice“, că partidul guvernamental de acolo a ținut la 15 l. c. o conferință, la care a luat parte inteligența maghiară, săsească și germană. Conferința a horărit să trimită partidului liberal din Budapesta o reprezentație, în care să facă partidul atent, că deputatul Dr. N. Șerban, membru al partidului, numai în Budapesta se gherează de patriot unguresc, dar' în același timp la București este irredentist, ear' acasă în comitat este agigator daco-român. Drept dovadă patrioții denunță că Șerban a adus cu privilegiul congregațiunii dela 14 l. c. mii de țerani români la Făgăraș — adevărat că deocamdată fără lănci, cum adaug cu răutate patrioții — ca să înfrice pe membrii guvernamentali ai congregațiunii. Lumea este curioasă de rezultatul acestei reprezentațiuni. Noi nu sântem curioși deloc, căci prevedem ce se va întâmpla. Guvernul va da pe „deputatul“ Dr. Șerban afară din ceata mamelucilor, la care s'a înregimentat. Ear' după-ce la stima Românilor deja nu mai are nici un titlu, cariera acestui vântură țeară politic este ca și terminată. Adevărat că foarte trist terminată, dar' așa le trebuie celor-ce se separă de voința poporului din care au eșit, și pe deasupra mai umblă și cu doi bani în trei pungi. Noi nu-l putem deplânge. După-cum spun foile din Budapesta, deputatul Dr. N. Șerban a înștiințat pe presidentul mamelucilor bar. Podmaniczky, că „deocamdată“ ese din clubul partidului guvernamental. Bine că numai „deocamdată“.

Avis. În comuna Măderat (comitatul Arad) se află mai mulți tineri români — economi — provăduți cu atestate de capacitate dela școala reg. de vierit din Minis, care ar dori să se aplice la cutare proprietar de vie. Tinerii se pricep atât la altuirea cu loză (în uscat, Martie—Aprilie,) cât și la cea cu lăstari (în verde, Maiu—Iunie). Deslușiri se pot primi dela învățătorul din Magyarat u. p. Pankota.

Kossuth mai presus de toate! În ședința dela 18 l. c. a casei deputaților din Budapesta a pus deputatul Adam Horváth ministrului de honvezi următoarele întrebări: 1. Este adevărat, că în Timișoara mai mulți voluntari, pentru-că au cântat cântecul lui Kossuth au fost pedepsiți și trecuți cu vederea la numirea de oficeri? 2. Dacă este adevărat, este ministrul învoit să dec casei deslușiri, că ce cântec al lui Kossuth a fost acesta și că fost-au acei voluntari trecuți cu vederea pentru cuvintele sau pentru melodia cântecului? 3. Este ministrul învoit să lucre

într'acolo, ca cei trecuți cu vederea să-și capete rangul de oficeri și ca în viitor să nu se mai întempe asemenea lucruri? Până acolo au ajuns Ungurii, încât poftesc ca și în armata împărătească să le fie iertat a sărbători pe Kossuth, cel mai mare dușman al Măiestății Sale Împăratului.

Petrecheri. De bine că s'a început cășlegiul, sau carnavalul cum îi zic la orașe, și Românii din toate părțile s'au pus pe joc și petrecheri, ori-cât de năcăjiți sânt. Așa s'a ținut la 19 Ianuarie o petrecere cu joc în Șeica-mare și la 22 în Brad. Amândouă au fost bine cercetate și a fost veselie multă. Am mai primit apoi invitații la balul românesc din Arad, care va ave loc la 18 Februarie; la cel din Blaj, care va fi după obiceiul vechiu la 11 Februarie, adecă în ziua de Trei-Sfinți; la cel din Abrud, care se va ține în 2 Februarie și la petrecerea din Viștea-de-jos, care va fi la 29 Ianuarie. Tot la 29 Ianuarie va fi un concert românesc împreunat cu joc în Cuvin. Poftim petrecere bună la toți.

Sosirea principelui moștenitor român în țeară. Foile din România publică punctele de căpetenie ale programului primirii ce se va face AA. LL. RR. principelui Ferdinand și principesei Maria la sosirea în țeară. Eată câteva din ele: Trenul regal complet, împodobit cu flori și cu steaguri române și engleze, va merge înaintea ilustrilor călători la Seghedin sau la Pesta. La gara Verciorova, ilustrii oaspeți vor fi primiți de autoritățile civile și militare. Toate gările pe parcurs vor fi împodobite cu ghirlande și steaguri. Sosirea la București va ave loc la oarele 12 din zi. Aci se va face primirea tinerei părechi în salonul pe care-l zidește acum direcția căilor ferate. La metropolie se va săvârși un Te-Deum de cătră I. P. S. S. metropolitul primat, încungiurat de înaltul cler. Seara la 9 oare reprezentație de gală la Teatrul-Național. În același timp se vor căsători în diferite biserici din capitală 32 părechi, care vor fi finii AA. LL. RR.

O faptă laudabilă. Ni-se scrie din Roșia-montană că reuniunea femeilor române de acolo a arangiat în preseara Crăciunului un pom de Crăciun pentru școlarii săraci. Pe la oarele 5 după amezzi în ziua numită toți băieții și fetițele de școală din acea comună erau adunați în sala de prelegeri a școalei greco-catolice în giurul pomului de Crăciun frumos împodobit. Pe masa de sub pom erau îngrămădite o mulțime de obiecte de îmbrăcăminte, precum cismuțe, năfrâmi, căciuli etc. menite a fi împărțite la băieții lipsiti de mijloace. În sală, care era iluminată, era adunat un public numeros, între care d-na Eufimia Caian, președinta reuniunii, doamna Iustina Cosma, cassiera reuniunii, mai departe domnul Dr. I. Caian, I. Giurca, părintele I. Maior, G. Giurgiu și alții, ear' mai la o parte părinții elevilor. Elevii au declamat și executat mai multe colinde, după care părintele Maior li-a ținut o cuvântare frumoasă. S'a început apoi distribuția obiectelor. 25 băieți au fost împărțși cu cisme, căciuli, cioareci, ear' fetițele cu rochițe și năfrâmi. S'au împărțit apoi la toți bonboane, caiete de scris, ceruse etc. etc. După acestea băieții au mai cântat câteva colinde, ear' unul dintre ei a mulțumit în numele tuturor prin o scurtă vorbire, la

care a răspuns doamna Eufimia Caian prin cuvinte adevărat părintesci, îndemnând pe elevi la ascultare și diligență. Pentru această faptă generoasă și nobilă brava reuniune din Roșia-montană, care abia de un an 'și-a început activitatea, merită toată recunoștința.

Holera în Budapesta. Cu tot gerul cel mare din iarna asta, holera în Budapesta face mereu la jertfe. Se vede că tare-i iubește pe Unguri și-i place în capitala lor mai ales de când aceasta a fost ridicată la rangul de „residentă“.

1400 de oameni arși de vii. Din Canton, un oraș în America, vine știrea îngrozitoare, că la începutul lui Decembrie o ceată de tâlhari a năvălit într'o comună din ținutul acela și a silit pe preoți să le dea o sumă mare de bani. Două zile după aceea, preoții au dat sub un cort mare de scânduri și pânze o petrecere. Când era lume mai multă în cort, au venit tâlharii și 'i-au dat foc. Cortul era așezat lângă biserică, în care deasemenea se afla o mulțime de lume. Amândouă zidirile au fost prefăcute în scrum. Peste 1400 de oameni, bărbați, femei și copii au perit, cei mai mulți arși de vii, alții înădușiți de fum, ear' mulți călcați în picioare. Numărul sufletelor ce au perit în această grozavă întâmplare spune o gazetă englezească că e de 1940.

LOTERIE.

Tragera din 21 Ianuarie n.

Budapesta: 70 11 65 68 69

Tragera din 25 Ianuarie n.

Sibiu: 65 2 87 9 37

Tîrgurile din săptămâna viitoare.

Luni, 18 Ianuarie: Crișul-săsesc, Chirpăr.

Martți, 19 Ianuarie: Brețcu.

Mercuri, 20 Ianuarie: Proștea-mare, Teaca, Sân-Georgiu (l. Bistriță). 20 și 21 tîrg de vite în Giergio-Ditro.

Joi, 21 Ianuarie: Barot, Egerhat.

Vineri, 22 Ianuarie: Ghiriș, Giergio-Ditro, No-crich, Prejmăr, Gîlău, Catona, Sinchereag, Ciuc-Sereda.

Duminică, 24 Ianuarie: Armeni, Nadeșă, Gherla.

Tîrgul de rimători în Steinbruch. În 23 Ian. n.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 43.½ cr. până 44.½ cr., de mijloc 43.— cr. până 44.— cr., ungurești grei tineri 46.½ cr. până 47.— cr., de mijloc 45.½ cr. până 46.½ cr., ușori 44.½ cr. până 45.½ cr., marfă țerănească grea 43.½ cr. până 44.½ cr., de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., ușoară 42.— cr. până 44.— cr., românești, de Bakony, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sărbăști grei 42.½ cr. până 44.— cr., transito de mijloc 42.— cr. până 43.— cr., transito ușori 41.— cr. până 42.½ cr.

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu		Călınd. nou	
	Dum. 33. d. Ros. a Vam., gl. 1, sft. 1.	răs.	răs.	ap.
Dum.	17 C. P. Antonie c. m.	29 Franc. S.	7 46	4 43
Luni	18 PP. Atan. și Chiril	30 Martina	7 44	4 45
Martți	19 Cuv. Macarie Egipt.	31 Retru Nol.	7 42	4 46
Merc.	20 † C. M. P. Eutimie	1 Febr. Ign.	7 41	4 48
Joi	21 Cuv. Păr. Maxim	2 (†) Înt. D.	7 39	4 50
Vineri	22 S. Ap Timoteiu	3 Blasiu	7 37	4 52
Sâmb.	23 S. Mc. Clement	4 Veronica	7 36	4 54

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

M. KRASSOWSKY SIBIIU

Nr. 16, PIATA-MARE Nr. 16.

Prima prăvălie cu lipscănie
pentru dame și domni, și
confecțiune gata pentru dame,
serviciu solid, și
cele mai ieftine prețuri.

Mustre [43] 2—
se capătă la cerere gratis și franco.

Iosif Nerlinger

Sibiu

Strada Cislădiei Nr. 32.

Am onoare a anunța P. T.
Publicului, că sînt aplicat a
executa toate [99] 2—3

lucrările de sticlărie,

precum punerea de geamuri în
biserici, de sticlă fină și ordi-
nară, mai departe execut și
icoane cu podoabe de aur.

Cu prețurile cele mai ieftine.

Petru Moga

franzelar,

Sibiu, str. Poplăcii nr. 1

recomandă P. T. public cele mai
gustoase prăjituri de tot felul,
coarne și franzele precum și ori-ce
calitate de făină albă, făină roșie
și țărițe cu prețurile cele mai
ieftine. [6181] 3—3

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

Au eșit de sub tipar:

DICTIONAR

român-germân și germân-român
de

Sab. Pop. Barcianu,

odin. paroch gr.-or în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat
de

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Română-germână.
704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 or. v. a.

Partea II. Germână-română
1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 or. v. a. = 10 lei.

Deposit general

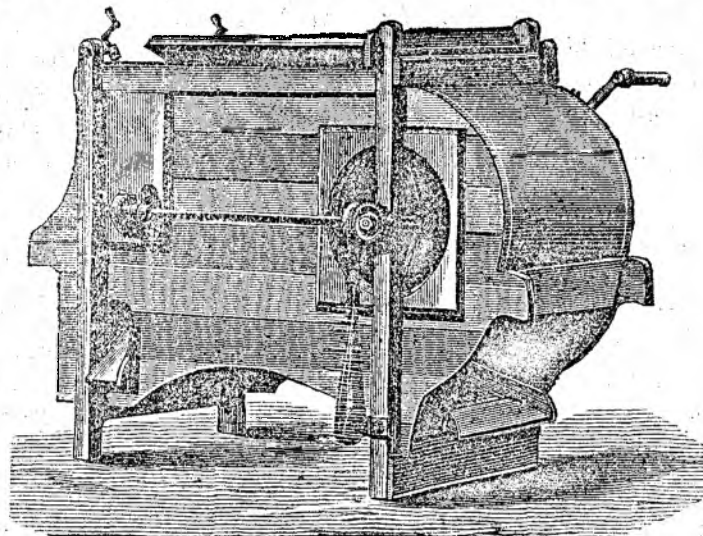
pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin postă 20 cr. v. a. de
exemplar.

A. TÖRÖK,
fabrică de mașini în Sibiu.

A. TÖRÖK,
fabrică de mașini în Sibiu.

A. TÖRÖK, FABRICĂ DE MAȘINI ÎN SIBIIU.

Recomandă cu prețurile cele mai ieftine și cu condițiunile de plată cele mai
avantajoase: [100] 2—

Pluguri ordinare și schimbătoare de toate
sistemele, precum și roțile de pluguri.
Pluguri de săpat pentru cucuruz și napi.
Mașini de sêménat pentru cucuruz, napi,
grâu și ovés.
Extirpatori de toate mărimile.
Grape de mușchiu.
Grape diagonale.
Oblii de fênate.
Mașini de tăiat fên și paie în toate mă-
rimile.

Mașini de tăiat pentru napi și cartofi.
Trieuri de toate sistemele.
Ciure-Backer de toate mărimile.
Mașini de îmblătit pentru mână.
Mașini de îmblătit cu vârtegiu pentru
1—4 cai.
Mașini de îmblătit cu vânturătoare.
Vârtegiuri pentru 1—8 cai.
Curete în toate lățimile și mărimile.
Părți de rezervă pentru toate mașinile
am totdeauna în deposit.

Reparaturi se execută prompt și cât se poate de ieftin.

Sibiu,
Strada Cislădiei
nr. 12.

M. Vogelsang

Brașov,
Obere Purzengasse
nr. 21.

Fabrică mecanică de împletituri și tricotage.

Fabricat propriu de diverse împletituri

de lână de oaie și bumbac de cantitatea cea mai bună sub garanță de durabilitate
precum: ciorapi și călțuni pentru bărbați și dame, jachete pentru copii, cămeși, calțete
pentru genunchi, mănuși, chipiu de vênătoare, rocuri pe de desubt, vestminte pentru
copii etc. Mai departe fabricat propriu de tricotage precum: Jersey-(tricot)-taille,
îmbrăcăminte pentru copii, rufării (sistem Jäger) etc. din camgarn curat, din aceeași
lână vestminte pe de desubt, jachete, cămeși de Tourist, pantaloni și tricote pentru
copii etc. de o calitate deosebită de durabilă și solidă.

Ciorapi pentru copii patentăți cu genunchi, talpă și vîrf duplu.

Diferite reparaturi de împletit și alte articole de acestea se primesc, precum
și ciorapi usați pentru împletit.

[6186] 3—3 Prețuri curent ilustrat se capătă gratis și franco.

INSTITUT TIPOGRAFIC ÎN SIBIIU.

A eșit de sub tipar:

Călindarul Poporului

pe anul comun

1893.

Cuprinsul: Călindarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare
lună. — Cronologie pe anul 1893. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. —
Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara tim-
brelor. — Autoritățile bisericesci în Ungaria. — „Făr' de noroc“, novelă de Ioan
Rusu-Șirianul; „Femeia numai după urs nu se duce“, poveste. — *Economic*:
Ceva despre pâne; Un nou pom prețios; Cât costă urina? Curățirea pălăriilor de
pâslă; Care găină când produce ouă multe. — *Poesii*: „Vântul“, de G. Coșbuc;
„Craiu ielelor“, de Goethe, trad. de S. P—u; „Cortegiul“, de N. Tincu; „Mu-
sica“, de N. G. Radulescu; „În copilăria mea“, de M. Grigoriadi de Bonachi;
„Ca astăzi“, de Veronica Micle; „Poet și critic“, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie*:
Reporter modern; Un lăudăros; Nu-i de vină; Calcă-a popă; Tiganul și iepuroaica. —
Doine populare. — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Insetate.

Numai 20 cr. exemplarul.